

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile: 200 Lei
Particularii: 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 584/1938.

Incadrarea Clerului la fondul de pensii al statului.

Pentru deplina orientare a Ven. Cler, a căruia încadrare la fondul de pensii al statului s'a perfectuat și pentru a avea la un loc publicate toate legile, decretele și instrucțiunile referitoare, am aflat de bine ca toate aceste să le publicăm aci, precum urmează dimpreună cu un extras din Legea generală de Pensii cu părțile cari pot interesa Clerul:

I.

LEGE

pentru incadrarea funcționarilor eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, în legea generală de pensii (promulgată cu I. D. R. No. 1524 din 26 Martie 1937 și publicată în Monitorul Oficial No. 74, partea I din 30 Martie 1937).

Art. 1. — Funcționarii eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, retribuiți din bugetul Statului, vor beneficia, cu începere dela 1 Aprilie 1937, de legea generală de pensii din 1925, cu modificările ei.

Art. 2. — Reținerile pentru pensie cuvenite pe timpul servit în trecut până la 1 Aprilie 1937 se vor vărsa Casei generale de pensii, în conformitate cu dispozițiunile art. 98 din legea generală de pensii.

Pentru clerici, timpul util la pensie se consideră dela data instalării lor în funcțiunea bisericească, iar pentru funcționarii civili, dela data intrării într-o funcțiune retribuită din bugetul Eparhiei, cu drept de pensie la fondul de pensie al Eparhiei respective, sau retribuită din Bugetul Statului.

CertIFICATELE eliberate de către Eparhii, pentru do-

vedirea timpului servit, vor trebui să fie vizate de Ministerul Cultelor.

Art. 3. — Fostii funcționari eclesiastici (clerici și civili), prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, care au trecut după Unire în serviciul Statului, județelor sau comunelor urbane, vor avea dreptul să-și valorifice, în condițiunile art. 2 din prezenta lege și cu aplicarea dispozițiunilor art. 98 din legea generală de pensii, ca util la pensie, timpul ce au servit ca funcționari eclesiastici (clerici și civili).

Deciziunile fostelor comisii regionale și ale comisiilor de pensii, date până la punerea în aplicare a prezentei legi pentru cazurile de mai sus, se vor revizui de comisiunea de pensii de pe lângă Casa generală de pensii dacă cei interesați vor face cerere de revizuire în termen de 6 luni dela data punerii în aplicare a prezentei legi.

Pensiile astfel rectificate se vor plăti cu începere dela 1 Aprilie 1937.

Art. 4. — Pensionarii eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, ale căror drepturi au fost stabilite după 1 Oct. 1925, și cari se vor găsi înscrisi la pensie în ziua de 1 Aprilie 1937, trec pe această dată în bugetul Casei generale de pensii, care le va stabili din nou drepturile cu începere dela aceeași dată, în conformitate cu legea generală de pensii. Eparhiile sunt datoare a remite Casei generale de pensii toate dosarele de stabilirea pensiilor, precum și orice alte elemente necesare și prevăzute de legea generală de pensii, care li se vor cere, cu privire la acești pensionari.

În cazul când pensia stabilită de Casa generală de pensii ar fi mai mică decât cea primită dela Eparhie, plata diferenței rămâne în sarcina Eparhiei.

Pensionarii înscrisi la pensie înainte de 1 Octomvrie 1925 rămân și pe viitor să fie plătiți din fondurile de pensii și ajutoare ale Eparhiilor respective

Art. 5. — Drepturile la pensie ale urmașilor funcționarilor și pensionarilor prevăzuți în prezenta lege se vor stabili și revizui în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensii și ale legii de față

Art. 6. — Punerea în retragere pentru limită de vârstă a funcționarilor prevăzuți la art. 1 din prezenta lege se va face numai cu începere dela 1 Aprilie 1938 și numai la cererea Consiliului eparhial respectiv.

Art. 7. — Prezenta lege se pune în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1937.

II.

EXTRAS**din legea generală de pensuni
din 15 Aprilie 1925.**

Art. 2. Drepturile la pensiuene pentru vechime de serviciu se pot dobândi când funcționarul a împlinit vârsta de pensiuene, sau chiar înainte de această vârstă, dacă a servit un timp de 35 ani împliniți

Vârsta de pensiuene pentru funcționarii civili este de 57 ani, iar pentru funcționarii eclesiastici 65 ani. Scoaterea la pensie din oficiu pentru limită de vârstă se va face obligator conform statutului funcționarilor și legilor speciale de organizare.

Art. 3. Funcționarul retras din serviciu înainte de a avea vârsta de pensiuene sau termenul de serviciu, prevăzute de art. 2 și nu a mai revenit în funcțiune, păstrează dreptul său la pensiuene pentru anii serviți, cu condițiunea de a avea cel puțin 25 ani de serviciu.

Femeia funcționară, cu cel puțin un copil, beneficiază de același drept, dacă a avut cel puțin 15 ani de serviciu.

În aceste cazuri, drepturile lor se stabilesc, potrivit dispozițiilor legii de față, când vor împlini vârsta de pensiuene, sau la data decesului, pentru urmașii lor. (*Art. 4 Reg.*)

Art. 4. Se socotește ca timp util pentru regularea drepturilor la pensiuene numai durata de serviciu a funcționarului pentru care i s'a făcut rețineri, precum și aceea pentru care prezenta lege autoriză a se vărsa ulterior reținerile.

Fracțiunile mai mici ca 6 (șase) luni se vor neglija, iar cele mai mari sau egale cu 6 (șase) luni se vor întregi la un an, dacă funcționarul are cel puțin 10 ani de serviciu cu rețineri.

Art. 9. Drepturile la pensiuene pentru vechime de serviciu se stabilesc precum urmează :

Pentru un serviciu de 10 ani împliniți, 25% din media salariilor de bază primite în cei din urmă trei ani de serviciu, iar pentru fiecare an servit peste termenul de mai sus se va adăuga un spor de 3% din aceeași medie, până la 35 ani. La stabilirea pensiunii, fracțiunile mai mici ca un leu se lasă la o parte.

Art. 12. Când un funcționar public a căpătat o infirmitate sau o rănire care îl face impropriu serviciului, el dobândește drept la pensiuene, oricare ar fi etatea sa, în condițiunile următoare :

a) Când infirmitatea s'a produs în timpul, dar nu din cauza serviciului, dreptul la pensiuene este acel prevăzut de art. 9. (*Art. 22 Reg.*)

b) Când infirmitatea s'a produs în timpul și din cauza serviciului, și face pe funcționar impropriu pentru orice serviciu public, pensiuena va fi de 40% din ultima retribuție pentru un timp servit până la 10 ani, sporită cu 3% pentru fiecare an ce trece peste acest termen, (*Art. 23 Reg.*);

c) Când infirmitatea, produsă în timpul și din cauza serviciului, îl face pentru totdeauna neapt de orice fel de muncă, pensiuena se va stabili după normele dela alineatul precedent, sporindu-se timpul servit cu 5 ani, fără ca această pensiuene să fie mai mică de 75% din ultima retribuție. (*Art. 24 Reg.*);

d) În cazurile riguros constatate, când infirmitatea, care face pe funcționar neapt la orice fel de muncă, este urmarea unui accident întâmplat în serviciu sau a unui act de devotament prin expunerea

vieții în interesul public, pensiuena va fi egală cu ultima retribuție. (*Art. 52 Reg.*)

În niciunul din cazurile prevăzute la punctele b, c și d, pensiuena nu va putea fi mai mare ca ultima retribuție și nu va întrece maximum prevăzut de art. 10. (*Art. 26 Reg.*)

Art. 16. Pentru cazurile prevăzute de art. 12, alin. a, din prezenta lege și art. 23 din legea pentru statutul funcționarilor publici, adică atunci când autoritatea în serviciul căreia se află funcționarul găsește că acesta nu mai este apt pentru serviciu, punerea în retragere se va face după normele stabilite de statut.

Autoritatea de care depinde funcționarul va cere la timp Casei Pensiunilor, convocarea comisiei medicale. (*Art. 35, 36 Reg.*)

Art. 18. Văduva și copiii legitimi sau legitimați ai funcționarului sau pensionarului încetat din viață, au dreptul la pensiuene în condițiunile următoare :

a) Văduva care a trăit cu soțul său ca funcționar până la 2 ani, va primi 26% din pensiuena cuvenită soțului, cu un spor de 8% pentru fiecare an de căsătorie în plus până la 5 ani.

Când văduva va avea 15 ani de căsnicie cu soțul său, dreptul văduvei se majorează la 60%, iar când va avea 30 ani de căsătorie, la 70% din pensiuena cuvenită soțului. (*Art. 39 Reg.*);

b) Copiii minori ai soțului vor primi : un copil 20% din pensiuena părintelui, doi copii 35%, iar trei sau mai mulți 50%. Pensiuena copiilor se împarte egal între toți copiii.

Dacă pensiuena văduvei împreună cu pensiunile minorilor întrec pensiuena ce s'ar fi cuvenit autorului, partea cu care va întrece aceste drepturi se va scădea din dreptul văduvei. (*Art. 40 Reg.*)

Art. 20. Orfanii de tată și de mamă au dreptul la pensiuene după cum urmează :

Un singur copil, 50% din pensiuena cuvenită autorului său ; 2 copii, 75% ; iar 3 sau mai mulți, întreaga pensiuene.

Orfanii ai căror părinți au fost ambii funcționari, au dreptul la pensiuena cea mai mare și în proporțiunile arătate mai sus.

Copiii a căror mamă se va remărita se vor trata ca orfani. (*Art. 42 Reg.*)

Art. 22. Văduva are drept la pensiuene până la moarte sau remăritare.

Copiii de ambele sexe au drept la pensiuene până la etatea de 18 ani împliniți. În caz când aceștia sunt în continuare de studii sau nu au posibilitatea de a se întreține singuri, vor primi pensiuena până la 21 ani împliniți.

Fetele căsătorite înainte de etatea de 18 ani vor primi dreptul lor de pensiuene numai până la data căsătoriei. (*Art. 44 Reg.*)

Art. 26. Funcționarul care, mai înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu cu rețineri la pensiuene, va fi pus în retragere din oficiu pentru cauză de boală, contractată în timpul însă nu din cauza serviciului, dar care-l pune în imposibilitate de a mai îndeplini vreun serviciu public, dacă nu are avere care să i dea posibilitate de trai va avea drept la un ajutor unic în condițiunile specificate mai jos. (*Art. 49 Reg.*)

Dacă a servit până la 5 ani inclusiv cu rețineri la pensiuene, ajutorul va fi egal cu salariul pe un an, socotit leafa bugetară ultimă, fără accesoriu, ce a pri-

mit funcționarul; iar dacă a servit în aceleași condițiuni dela 5 până la 10 ani exclusiv, ajutorul va fi egal cu salariul pe 2 ani, socotit la leafa bugetară ultimă fără accesorii. Aceste ajutoare se vor servi trimestrial la început fiecărui trimestru.

În caz de punere în retragere pentru tuberculoză științificește constatată, ajutorul va fi egal cu salariul pe trei ani, din cari doi ani se vor plăti din fondul pensiilor, iar un an din bugetul Statului, oricari ar fi anii de serviciu.

Art. 28. Urmașii funcționarului care a încetat din viață mai înainte de a fi îndeplinit 10 ani de serviciu cu rețineri la pensiune, și nu au avere, vor avea drept odată pentru todeauna la ajutorul care s'ar fi convenit soțului sau autorului lor, astfel:

Văduva funcționarului fără copii minori va primi 50% din ajutorul ce s'ar fi convenit soțului, iar dacă are unul sau mai mulți copii minori, întregul ajutor;

Un orfan minor 50% din ajutorul convenit părintelui, iar doi sau mai mulți, întreg ajutorul. (*Art. 55 Reg.*)

Art. 29. În caz de moarte a pensionarului, familia, sau, în lipsa acesteia, persoana care a îngrijit de înmormântarea sa, are dreptul la un ajutor de înmormântare egal cu 3 ori pensiunea lunară cu accesorii a defunctului pensionar. (*Art. 58 Reg.*)

Art. 98. Funcționarii și militarii proveniți din fostele State cărora au aparținut teritoriile liberate, precum și aceia cari au aparținut diferitelor Case speciale, dar cari au trecut în serviciul Statului Român și nu li s'au făcut rețineri, sau li s'au făcut numai rețineri parțiale pentru timpul servit înainte și după liberare, vor putea să beneficieze de dispozițiunile prezentei legi, socotindu-li-se acest timp în calculul pensiei, în următoarele condițiuni:

a) Pentru tot timpul servit dela data când au intrat în serviciul Statului român, ei vor trebui să verse toate reținerile prevăzute de prezenta lege;

b) Pentru timpul servit anterior sub autoritățile străine, vor vărsa Casei generale de pensii numai jumătate din cuantumul sumelor calculate a se vărsa ca rețineri de 10%, iar cealaltă jumătate se va vărsa de Stat.

Calculul reținerilor se va face asupra salariilor avute la acele epoci și se vor socoti: coroana egală cu un leu, iar rubla cu lei 2.60 (doi șasezeci).

Vărsarea sumelor convenite pentru timpul prevăzut la punctul a, se va face de funcționar cel mai târziu până la înscrierea sa la pensie, iar pentru timpul prevăzut la punctul b, vărsarea cotei-părți ce revine funcționarului se va putea face aceasta după înscrierea sa la pensie, în părți egale anuale și într'un termen egal cu numărul anilor serviți fără rețineri.

III.

LEGE

pentru modificarea art. 2, 12 și 16 din Legea generală de pensii (promulgată cu I. D. R. No. 1160 din 19 Aprilie 1935 și publicată în Monitorul Oficial No. 94, partea I, din 20 Aprilie 1935).

Art. unic. — Articolele 2, 12 și 16 din legea generală de pensii din 15 Aprilie 1925, se modifică precum urmează:

a) După alin. 3 din art. 2, se adaugă următorul nou alineat:

»Preoții și diaconii pot cere pensionarea la împlinirea vârstei de 65 ani.

»Ei vor fi scoși la pensie în mod obligator și din oficiu pentru limită de vârstă la 70 ani împliniți.

»Preoții ieșiți la pensie facultativ ca și cei scoși pentru limită de vârstă rămân de drept preoți ajutători la bisericile respective pe lângă personalul salariat al Parohiei;

b) Primul alineat al art. 12 se modifică precum urmează:

»**Art. 12.** — Când un funcționar public, un preot sau diacon a căpătat o infirmitate sau o rănire, care-l face impropriu serviciului, el dobândește drept de pensie, oricare ar fi etatea sa în condițiunile următoare;

c) Art. 16 se completează cu următoarele două alineate:

»Infirmitățile preoților și diaconilor se vor constata de comisia medicală a Casei de Pensii, cu paza aceluiași forme prevăzute mai sus.

»Incapacitatea de serviciu (profesională) a preoților și diaconilor va fi constatată și hotărâtă de Consiliul eparhial plenar, cu aprobarea Chiriarhului respectiv. Această hotărâre este obligatorie pentru Casa de Pensii.

IV.

DECRET-LEGE No. 2207

pentru modificarea și complectarea unor articole din legea generală de pensii (publicat în Monitorul Oficial No. 180 din 7 August 1937).

Art. 1. — Autoritățile publice sunt obligate a întocmi până la 31 Decembrie 1937, iar după această dată să țină la curent cu toate mutațiunile, pentru funcționarii lor, cari intră în prevederile legii generale de pensii, o fișă personală de pensie, care va cuprinde toate indicațiunile de serviciu și de starea civilă ale funcționarului, necesare stabilirii drepturilor la pensie.

Indicațiunile de serviciu se trec în fișă, pe baza actelor privind mutațiunile intervenite în situația de serviciu a funcționarului. Indicațiunile referitoare la starea lui civilă și anume: nașterea, căsătoria sau desfacerea căsătoriei prin divorț sau deces, nașterea ca și decesul copiilor, se vor trece pe baza extraselor oficiale de pe actele de stare civilă, iar cetățenia pe baza actului de cetățenie. Funcționarul este obligat a depune aceste acte autorității de care depinde în maximum 30 zile dela schimbarea situației sale civile.

Toate actele de mai sus privind starea civilă și cetățenia funcționarului, după ce se vor trece în fișă, se vor atașa la dosarul cazierului funcționarului.

Modelul fișei de pensie va fi întocmit de Casa Generală de Pensii și publicat în Monitorul Oficial.

Art. 2. — Fișa de pensie face parte integrantă din cazierul de serviciu al funcționarului public și va fi remisă împreună cu această deodată cu comunicarea de transferare.

Pentru militari fișa de pensie face parte integrantă din foaia matricolă.

Funcționarul are dreptul să ia cunoștință de cuprinsul fișei sale de pensie și să ceară rectificarea ei, în caz de eventuale erori.

Art. 3. — Pentru complectarea fișelor de pensie cu datele privind timpul pe care funcționarii publici l-au servit în alte autorități sau instituțiuni

publice decât acea de care depind în prezent, fiecare autoritate publică va cere, în termen de 30 zile dela publicarea prezentei legi, funcționarilor lor să declare, în scris, dacă au mai funcționat la alte autorități publice, indicând timpul, calitatea în care au funcționat și dacă li s'a făcut sau nu rețineri pentru pensie.

În baza acestor declarațiuni serviciul care păstrează cazierile funcționarilor, va cere autorităților publice respective să comunice oficial toate datele necesare completării fișei de pensiuone pentru timpul servit.

Art. 4. — Fișa de pensiuone, verificată și certificată de autoritatea superioară, constituie actul pentru stabilirea situației de serviciu și de stare civilă a funcționarului în determinarea dreptului de pensie și înlocuște certificatul de serviciu prevăzut de art. 7 din legea generală de pensiuone.

Art. 5. — În toate cazurile de pensionare prevăzute de legea generală de pensiuone, funcționarii sau urmașii acestora sunt obligați a depune cererea de înscriere la pensie, în termenele și sub sancțiunile fixate de acea lege, autorității la care funcționarul și-a exercitat ultima sa funcțiune.

La cererea de înscriere la pensie petiționarul va alătura declarația domiciliului real prevăzut la art. 8 din legea de față, iar urmașii vor mai anexa, după caz, certificatul de nedesfacerea căsătoriei, extrasul de deces al soțului sau părinților și actul de tutelă.

În cazul pensionării în conformitate cu art. 12, 13 și 23 din legea generală de pensiuone, se vor atașa cererii de înscriere la pensie procesul verbal încheiat de comisiunea medicală, precum și actele prevăzute de art. 36 și 37 din regulamentul acelei legi.

Urmașii vor trebui să depună autorității actele prevăzute de art. 17 din legea generală de pensiuone 37 din regulamentul ei, în termen de 3 luni dela data decesului autorului, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a fi înscriși la pensie în condițiunile textelor de mai sus.

Autoritatea publică este obligată ca, în termen de maximum 10 zile dela primirea cererii de înscriere la pensie, să înainteze Casei Generale de Pensiuone această cerere împreună cu actele depuse și fișa de pensiuone a funcționarului completată la zi.

Cererile pentru transmiterea, revizuirea și rectificarea pensiei se vor adresa direct Casei Generale de Pensiuone.

Cererile privind înscrierile, transmiterile, revizuirile și rectificările de pensiuone, pentru care nu s'au depus și completat toate actele cerute, în termen de un an dela nașterea dreptului de pensie, vor fi respinse, iar dreptul de pensie perimat; cei interesați putând introduce o nouă cerere, înăuntrul termenului de prescripție, în care caz dreptul la pensie va curge numai dela data noiei cereri.

Art. 6. — Dispozițiunile prevăzute de art. 4 și 5 din prezenta lege, se aplică numai în cazurile în care punerea în retragere din oficiu sau încetarea serviciului pentru orice alte cauze, a avut loc după 31 Decembrie 1937.

Art. 7. — Funcționarii cari potrivit art. 77 și 98 al. a) din legea generală de pensiuone, au obținut, în mod excepțional, dreptul de a vărsa ulterior reținerile cuvenite Casei Generale de Pensiuone, pentru a li se socoti în calculul pensiei timpul servit fără rețineri, vor păstra acest drept, numai dacă prin cererea de înscriere la pensie vor solicita autorizarea pentru vâr-

sarea acestor rețineri și vor prezenta recipisa de vărsare, în maximum 3 luni dela autorizarea vărsării.

Art. 8. — Pensionarii, tutorii pensionarilor minori și curatorii pensionarilor puși sub interdicție sau sub consiliu judiciar, sunt obligați a declara în scris la începutul fiecărui an, sub proprie semnătură, domiciliul lor real.

Prin domiciliul real, pentru determinarea dreptului de pensie, se înțelege localitatea în care pensionarul sau curatorul își are principala sa așezare gospodărească și locuște efectiv mai mult de 6 luni din an.

Orice schimbare a domiciliului real se va comunica în termen de maximum 15 zile dela data când s'a produs, Casei Generale de Pensiuone, printr'o cerere depusă de cei indicați mai sus, la percepția sau agenția care a efectuat plata pensiei la ultimul domiciliu.

În caz de recăsătorire a pensionarei după soț, mărișul pensionarei minore, împlinirea vârstelor legale pentru minori, ocuparea de funcțiune publică sau alte decăderi legale, pensionarii respectivi, sau mandatarii lor, sunt obligați a încunoștința în scris despre aceasta, Casa Generală de Pensiuone, prin percepția sau agenția, care efectuează plata pensiei, în termen de maximum 10 zile dela data când s'a produs.

Art. 9. — Pentru toate abaterile constatate în aplicarea dispozițiunilor cuprinse în art. 1—6 din legea de față, autoritatea superioară de care depinde funcționarul public responsabil de comiterea lor, va fi obligată să-l trimită în judecata comisiunii de disciplină, după normele legii statutului funcționarilor publici.

Sancțiunile disciplinare și penale nu apără pe funcționarii vinovați de răspunderea materială pentru prejudiciile aduse Casei Generale de Pensiuone, prin abaterile comise.

Art. 10. — Toți acei care se vor face vinovați de declararea falsă a domiciliului, sunt obligați a restitui diferența dintre drepturile încasate pe baza declarației false și drepturile cuvenite pensionarului la domiciliul său real și pasibili de plata unei amenzi reprezentând întreitul acestei diferențe.

În cazul când încasarea pensiei se face prin procură, declarația și răspunderile fixate mai sus, cad în sarcina procuratorului, care, sub semnătură proprie, va completa declarația cerută la art. 8 și cu indicațiunea domiciliului său propriu.

Art. 11. — Constatarea abaterilor prevăzute la art. 10 din prezenta lege, se va face prin proces verbal încheiat de către organele Casei Generale de Pensiuone sau fiscale și contrasemnate de către organele de poliție în comunele urbane, sau de către notarul comunal în comunele rurale.

Art. 12. — Pensionara după soț, recăsătorită, tutorul pentru minori, precum și toți acei care vor încasa sub orice formă sume pentru pensionarii decăzuți din drepturi prin: măriș sau recăsătorire, împlinirea etății prevăzută de lege, deces, ocupare de funcțiune publică, sau alte decăderi legale, vor fi obligați la restituirea integrală a acestor sume și pasibili de plata unei amenzi reprezentând de trei ori cuantumul drepturilor încasate în mod ilegal.

Constatarea abaterilor dela acest articol se va face de către organele Casei Generale de Pensiuone sau fiscale, prin proces verbal încheiat, după caz, pe baza extraselor de pe actele de stare civilă, sau a actelor oficiale emenate dela autorități.

Art. 13. — Procesele verbale pentru constatarea abaterilor, încheiate în condițiunile stabilite prin legea de față, se vor înzinta Casei Generale de Pensii, în termen de maximum 10 zile dela data încheierii lor.

Casa Generală de Pensii va stabili, pe baza proceselor verbale, printr'o decizie dată în condițiunile și cu procedura art. 69 al legii generale de pensii, cuantumul sumelor incasate ilegal și al amenzilor, dispunând totdeauna și urmărirea lor.

Urmărirea și perceperea sumelor reprezentând drepturile incasate ilegal și amenzile instituite prin legea de față, se vor face pe baza deciziei Casei Generale de Pensii, potrivit prevederilor legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice de către organele de percepere și urmărire ale Ministerului de Finanțe, în leafă, pensie, sau orice alte bunuri prezente și viitoare ale celui condamnat la plata lor.

Art. 14. — Organele de control ale Casei Generale de Pensii și cele fiscale sunt obligate a încheia procese-verbale, de îndată ce vor constata abaterile prevăzute în art. 10 și 12 de mai sus, în caz contrar ei fiind pasibili de amenda prevăzută la art. 10, stabilită și urmărită potrivit dispozițiunilor dela art. 13 din prezenta lege.

Sub aceeași sancțiune, percepătorii și agenții de urmărire, sunt obligați a încheia, în condițiunile prevăzute la art. 11 din legea de față și înainta Casei Generale de Pensii, procese-verbale de constatarea domiciliului real pentru toți pensionarii care, deși locuiesc efectiv de mai mult de 6 luni în raza percepției respective, totuși incasează pensia dela o percepție din altă localitate.

Art. 15. — Prin derogare la legea de organizare a Inaltei Curți de Conturi, apelurile în contra deciziilor de pensii, motivele de apel, precum și actele produse, vor trebui depuse de parte, însoțite de copii certificate, urmând ca aceste copii să fie comunicate Casei Generale de Pensii prin intermediul Curții.

Art. 16. — Proiectele de legi și regulamente care dau loc în viitor la o sporire de cheltuieli, sau la o scădere a veniturilor Casei Generale de Pensii, nu pot fi luate în considerare de către Consiliul Legislativ, decât după ce se va fi luat asupra lor avizul Consiliului de administrație al Casei Generale de Pensii și al ministrului de finanțe.

Art. 17. — Orice dispozițiuni contrarii prevederilor prezentului decret sunt și rămân abrogate.

*Gh. Tătărescu, M. Cancicov, I. Nistor,
M. Negură, V. Pop, I. Inculeț, R. Irimescu.*
Nr. 2,207.

V.

INSTRUCȚIUNI

**pentru aplicarea dispozițiunilor Decretului-
Lege No. 2207, publicat în Monitorul Oficial
No. 180 din 7 August 1937, relativ la procedura
de urmat în vederea înscrierii la pensie a funcționarilor
publici** (publicată în Monitorul Oficial No. 252 din 1 Noembrie 1937).

Potrivit dispozițiunilor legii generale de pensii din 1925, înscrierea la pensie a funcționarilor publici sau a urmașilor lor se face pe baza cererilor personale, adresate Casei generale de pensii și însoțite de actele de asemenea prevăzute de aceeași lege. Pro-

curarea acestor acte prin care se dovedește starea civilă și situațiunile avute în administrația publică, după un decurs de timp destul de îndelungat, s'a constatat a constitui aproape întotdeauna un impediment de întârziere în obținerea înscrierii la pensie și ca atare o măsură pentru preîntâmpinarea acestor dificultăți se impunea.

Prin decretul-lege Nr. 2207, publicat în Monitorul Oficial Nr. 180 din 7 August 1937, s'a căutat să se soluționeze chestiunea înscrierii la pensie a funcționarilor publici, înlocuindu-se și simplificându-se unele formalități legale, asigurându-se astfel pentru viitor înscrierea la pensie în condițiuni lesnicioase, printr'o cerere adresată autorității unde și-au exercitat ultima funcțiune.

Pentru aceasta s'a înființat fișa de pensie, act ce cuprinde toate elementele necesare stabilirii drepturilor la pensie.

În legătură cu aplicarea acestui decret-lege, care aduce o importantă ușurare în obținerea drepturilor la pensie și pentru a se asigura o uniformitate în aplicarea dispozițiunilor acestui decret-lege, socotim necesar a da următoarele lămuriri:

I. Autoritățile publice superioare și anume serviciile de personal, cari, conform legii statutului funcționarilor publici, țin cazierul de serviciu ale funcționarilor, sunt obligate a întocmi și a ține la curent fișa de pensie pentru fiecare funcționar. Această fișă cuprinde detaliat toate elementele necesare pentru stabilirea drepturilor la pensie și anume: starea civilă și indicațiunile de serviciu. Toate aceste date trebuiesc înscrise pe bază de acte, iar actele care vor servi la completarea fișei se vor atașa la dosarul cazierului funcționarului, justificându-se astfel în orice moment exactitatea înregistrărilor.

II. Fișa de pensie, făcând parte integrantă din cazier, trebuie păstrată cu cea mai mare îngrijire, datele din fișă să fie identice cu cele din cazier și ori de câte ori este cazul de trecerea funcționarului la altă autoritate, fișa de pensie se va remite odată cu cazierul.

Identitatea de cuprins între fișa de pensie și cazier trebuie să fie perfectă, pentruca la nevoie cazierul cu elementele ce cuprinde să fie mijlocul sigur și imediat de control și de o eventuală reconstituire a fișei.

Funcționarul are drept să cunoască cuprinsul fișei de pensie și aceasta pentru a se evita sau corecta erori, cari ar avea de efect să știrbească din drepturile de pensie ale funcționarului sau să producă prejudicii Casei generale de pensii.

III. Fișa de pensie trebuie completată până la 31 Decembrie 1937, după care dată aceasta va constitui actul de stabilirea și înscrierea drepturilor la pensie ale funcționarilor publici; aceasta bine înțeles numai pentru funcționarii, cari încetează serviciul după 1 Ianuarie 1938, precum și pentru urmașii acestora.

Astfel fiind și având în vedere situația funcționarilor care imediat după această dată îndeplinesc condițiunile de a-și aranja drepturile la pensie, autoritățile publice vor face toate diligențele de completare a fișei în timp util, spre a nu se produce întârzieri.

În acest scop elementele din fișă se vor completa în primul rând pe baza actelor deja aflate la cazier și apoi pe baza actelor, ce serviciile de personal sunt obligate a le procura dela diferitele autorități unde a

servit funcționarul, pentru toate mutațiile de serviciu și în special distincțiunea timpului servit cu sau fără reținerii pentru Casa Generală de Pensii.

IV. Funcționarii publici sau urmașii lor, cari conform prevederilor legii generale de pensii, îndeplinesc condițiunile de a fi înscriși la pensie, sunt obligați, potrivit acestui decret-lege, a depune o cerere la autoritatea unde în ultimul moment au funcționat, prin care să ceară stabilirea drepturilor la pensie.

La această cerere va trebui să anexeze declarația domiciliului real prevăzută la art. 8 din decretul-lege, iar dacă este vorba de urmași, soția sau copiii minori, după cum este cazul, va trebui să mai anexeze și certificatul de nedesfacerea căsătoriei, eliberat de același oficiu, extrasul de deces al soțului sau părinților și actul de tutelă pentru copii.

Autoritatea publică este obligată ca în termen de 10 zile să înainteze Casei Generale de Pensii această cerere de înscriere la pensie, împreună cu actele depuse pe lângă cerere, însoțite neapărat și de fișa de pensie a funcționarului, fie în viață, fie decedat, după ce mai întâi a fost vizată pentru exactitate.

Autoritățile publice, în interesul de a poseda copie de pe actele ce eliberează, vor trebui ca mai înainte de a trimite în original fișa de pensie Casei Generale de Pensii, să rețină la cazier copie de pe această fișă și pe care cooie să se facă mențiune de numărul și data adresei de înaintare a fișei originale către această Casă.

În ce privește cererile de transmitere, revizuire sau rectificare de pensii, precum și cererile de înscriere la pensie ale funcționarilor cari au încetat serviciul înainte de 1 Ianuarie 1938, rămân în vigoare dispozițiunile legii generale de pensii, adică în asemenea cazuri cei interesați vor trebui să se adreseze cu cererile lor, însoțite de actele prevăzute de această lege, direct Casei Generale de Pensii.

V. Funcționarii sau urmașii lor, care potrivit art. 77 și 98, alin. a) din legea generală de pensii, au drept să verse reținerile pentru timpul servit în care nu li s'au făcut reținerile pentru pensie, pot cere autorizația de vărsare a acelor rețineri cel mai târziu până în momentul cererii de înscriere la pensie și în acest din urmă caz numai prin cererea de înscriere la pensie. Cererile pentru vărsarea reținerilor făcute ulterior cererii de înscriere la pensie nu vor mai fi luate în seamă, iar timpul pentru care nu s'au vărsat reținerile nu se va putea considera ca timp util la pensie.

Cele arătate mai sus privesc atât pe funcționarii publici sau urmașii lor pentru înscrierea lor la pensie, cât și pe administrațiile publice cari trebuie să le îndeplinească.

Având în vedere importanța fișei de pensie, pe baza căreia se stabilesc funcționarilor publici drepturile la pensie, în decretul-lege s'au prevăzut sancțiuni pentru toți acei funcționari cari comit erori cu ocazia completării datelor cuprinse în fișa de pensie, menite să atragă prejudicii atât pensionarilor, cât și Casei Generale de Pensii.

Autoritățile publice sunt rugate ca asupra celor relatate mai sus să deponă toată atențiunea, să supravegheze întocmirea fișei de pensie, căutând astfel să organizeze modul de aplicare a dispozițiilor prevăzute de decretul-lege și mai ales să exercite un control cât se poate de riguros, pentruca să se poată ajunge la scopul ce s'a urmărit de a face înlesniri

funcționarilor publici pentru înscrierea lor la pensie.

În ce privește modelul fișei de pensie despre care se vorbește în ultimul alineat al art. 1 din decretul-lege, a fost întocmit de către Casa Generală de Pensii și publicat în Monitorul Oficial Nr. 252 din 1 Noiembrie 1937, partea I.

Totodată vă facem cunoscut că s'a dispus pe lângă Monitorul Oficial să tipărească separat fișa de pensie necesară tuturor administrațiilor publice, cari își vor procura contra cost numărul de exemplare ce le vor necesita pentru fiecare funcționar.

Ministrul finanțelor,
Mircea Cancicov.

Nr. 43.900

Director general,
Dem. Mincu.

1937, Octombrie 23.

VI.

INȘTIINȚARE

(publicată în Monitorul Oficial No. 252 din 1 Noiembrie 1937).

Legea generală de pensii din 1925 prevede pentru funcționarii publici obligația de a prezenta Casei Generale de Pensii diferite acte pentru obținerea înscrierii lor la pensie. După un timp destul de îndelungat de funcționare în administrația publică a funcționarului, procurarea unor asemenea acte s'a constatat, în cele mai multe cazuri, că producea oarecare întârzieri.

În scopul de a se aduce înlesnire funcționarilor și de a le asigura o înscriere la pensie automată și imediată după încetarea serviciului, s'a stabilit o nouă procedură de înscriere la pensie prin decretul-lege Nr. 2207, publicat în Monitorul Oficial Nr. 180 din 7 August 1937.

În baza art. 6 al acestui decret-lege și începând dela 1 Ianuarie 1938 înscrierea la pensie a funcționarilor publici se va face pe baza fișei de pensie.

Acest act, fișa de pensie, având o importanță capitală în ce privește drepturile funcționarilor și urmașilor lor, va trebui să i se acorde cea mai mare atențiune, atât de către autoritățile publice, cât și de către fiecare funcționar.

Autoritățile publice au obligația legală să completeze la timp fișa de pensie cu toate datele și să o păstreze pentruca în momentul când funcționarul încetează serviciul, să fie perfect întocmită, iar funcționarul va trebui în permanență, în tot timpul funcționării să vegheze ca fișa de pensie să fie la timp și exact completată, întrucât prin alin. 3 al art. 2 al decretului-lege s'a prevăzut pentru funcționar dreptul de a controla exactitatea fișei sale de pensie.

Operația de completare a fișei de pensie este cât se poate de simplă, având în vedere că modelul de fișă este destul de clar și explicit și că nu cuprinde altceva decât datele din trecut, cari sunt cunoscute serviciilor de personal, însă faptul cel mai important este înregistrarea la timp și exact a datelor din fișă, operațiuni cari depind de conștiinciozitatea funcționarilor serviciilor de personal.

Astfel fiind, autoritățile publice au datoria să exercite un control riguros asupra îndatoririlor funcționarilor dela serviciile respective în ce privește completarea fișei și în cazul când se vor constata abateri, faptul se va considera neglijență în serviciu și vădită rea voință în executarea ordinelor, iar funcționarii vi-

novați trebuiesc aspru pedepsiți. Decretul-lege prevede sancționarea acestor fapte, deoarece prin eventualele erori în fișă se vor produce și întâzieri pentru înscrierea la pensie a funcționarilor și prejudicii materiale atât pentru Casa Pensiilor, cât și pentru funcționarul devenit pensionar.

Fișa de pensie ca model și instrucțiunile pentru completarea acestei fișe s'au publicat în Monitorul Oficial Nr. 252 din 1 Noembrie 1937, partea I, iar pentru funcționarii să cunoască cât mai complet noua procedură de înscriere la pensie, din care izvoarește dreptul lor, se va tipări la Monitorul Oficial o broșură care să cuprindă: decretul-lege, expunerea de motive a acestui decret-lege, modelul fișei de pensie, instrucțiunile date autorităților publice pentru completarea fișei, precum și prezenta înștiințare.

Cele de mai sus au fost relevate pe de o parte pentru a se atrage atenția Serviciilor de personal, ca funcționarii respectivi să-și îndeplinească cu strictețe îndatoririle lor administrative, pornite și dintr'un sentiment de colegialitate față de toți acei cari prin munca lor în tot decursul timpului au contribuit la bunul mers al administrației Statului, iar pe de altă parte și pentru a atrage atenția tuturor funcționarilor publici asupra drepturilor lor la încetarea serviciului și pentru care prin noua procedură de înscriere la pensie, prevăzută de decretul-lege de mai sus, s'a urmărit să li se asigure toate înlesnirile, precum și o înscriere la pensie automată și rapidă în momentul când își încheie cariera administrativă.

Ministrul finanțelor,
Mircea Cancicov.

Nr. 43.901.

Director general,
Dem. Mincu.

1937, Octomvrie 23.

VII.

ADRESA

**Casei Generale de Pensii cu No. 41584
din 15 Octomvrie 1937.**

Domnule Ministru,

Prin legea pentru complectarea art. 87 din legea sanitară din 1926, privitoare la tuberculoză, publicată în Monitorul Oficial 5064 din 18 Martie a. c., s'a prevăzut, că salariații din serviciul Statului, Caselor Autonome, județelor și comunelor, cari după cel puțin un an dela intrarea în serviciu sunt constatați bolnavi de tuberculoză, au dreptul la un concediu de 3 ani, cu salariul întreg prelungit pe încă 2 ani cu salariul pe jumătate. În timpul concediului funcționarii vor fi înfernați în mod obligatoriu în sanatoriile de tuberculoză, iar cel care refuză internarea, este pasibil de aplicarea art. 23 din statutul funcționarilor publici. Concediile se vor acorda pe câte 6 luni și se vor reînoui pe bază de constatare medicală.

În vederea aplicării acestor dispozițiuni, avem onoarea a vă ruga, ca în viitor, ori de câteori ne veți sesiza spre a convoca comisia medicală prevăzută de art. 14 din legea generală de pensii, pentru examinarea unui funcționar bolnav de tuberculoză, să se precizeze neapărat, că examinarea medicală se cere în vederea punerii în retragere a funcționarului, nefiind cazul de aplicarea legii din Monitorul Oficial No. 64/1937.

Potrivit instrucțiunilor date de Ministerul de Finanțe cu No. 225235 din 1 Octomvrie a. c. funcționarii

ce intră în prevederile acestei legi, urmează a fi examinați de dispensariile speciale create în acest scop de Ministerul Sănătății și deci nu de comisiunile medicale.

Director General,
(ss) **Indescifrabil**

Director,
(ss) **Indescifrabil**

p. conformitate,
M. Marinescu

No. 602/1938.

Acte și date pentru fișele de pensie.

Pentru a putea complectea fișele de pensie conform Decretului-Lege și Instrucțiunilor publicate mai sus, lăsăm ca toți preoții dela parohii sau din serviciul central și dela Academia Teologică, cari de prezinte sunt în funcțiune și sunt salarizați din Bugetul statului, să-și câștige de urgență următoarele acte:

A) Acte de stare civilă.

1. *Act de naștere* dela oficiul stării civile. Cei născuți înainte de 1 Octomvrie 1895, extras de botez
2. *Certificat de naționalitate.*
3. *Act de căsătorie* dela oficiul stării civile, iară pentru cei căsătoriți înainte de 1 Oct. 1895 extras de cununie.
4. Cei văduvi *actul de moarte* al soției dela oficiul stării civile, respective extrasul de moarte dela parohie pentru cazurile de moarte dinainte de 1 Octomvrie 1895
5. *Acte de naștere* dela of. stării civile *pentru toți copiii* sub 21 ani, afară de fetele măritate.

B) Acte de numiri.

1. *Decretele sau actele de numire* la toate parohiile respective la toate funcțiunile avute până la 1 Ianuarie 1938.
2. Cei cari, înainte de a intra în serviciu bisericesc, au funcționat în servicii civile, vor prezenta și actele lor de numire în aceste servicii sau cel puțin un certificat de serviciu dela autoritatea respectivă.

* * *

Fiecare preot își va câștiga de urgență actele de mai sus și până cel mult la 1 Aprilie crt. Ni-le va prezenta precum urmează:

Actele de stare civilă dela p. A. în original.

Actele de numire dela p. B. în original și câte o copie simplă (neautenticată), însă scrisă de tot legibil: Originalele acestor Decrete, după ce copiile vor fi verificate de Oficiul diecezan, se vor restitui. Actele de numire vor fi așezate în ordine cronologică și vor fi însoțite de un borderou, în care se vor înșira toate funcțiunile avute. De exemplu:

Funcțiunile avute de preotul N. N. din parohia X. :

1. Dela 1 Septembrie 1906 până la 1 Dec. 1908 actuar la oficiul diecezan conform actului de numire No. 2676—1906 din 16 Aug. 1906.

2. Dela 1 Dec. 1908 până la 1 Mai 1916 adm. par. în parohiile conform Decretului de numire No. 1076—1916 din 26 Martie 1916.

3 Dela 1 Mai 1916 până la 1 Oct. 1928 paroh în conform Decretului de numire No. 1278—1916 și așa mai departe.

În mod deosebit atragem atențiunea Ven. Cler asupra acestei lucrări atât de importante și așteptăm dela fiecare preot, ca până la data amintită să Ne prezinte toate actele cerute mai sus întocmite corect precum s'a dispus.

Oradea, 10 Februarie 1938.

No. 661/1938.

Anunțarea schimbărilor în situația familiară a preoților.

Pentru ca fișele de pensiune să poată fi ținute în ordine și schimbările ce se vor ivi în situația familiară a preoților să poată fi introduse, lăsăm, ca aceste schimbări, fie ele cazuri de moarte a soției sau copiilor sub 21 ani, fie de nașteri noi sau de căsătorie a fetelor sub 21 ani, să Ni-se anunțe în termen de 10 zile, înaintând și extrasul de moarte, naștere sau de căsătorie dela oficiul stării civile. Pentru anunțarea copiilor nou născuți în vederea ajutorului familiar, se va face raport separat însoțit cu extras de naștere separat de cel pentru fișa de pensiune.

Oradea, la 14 Februarie 1938.

No. 662/1938.

Preoți repaoșați în anul 1937.

În anul 1937 următorii preoți diecezani au fost chemați la cele veșnice :

1. Nicolae Câmpian, paroh în Săuca.

2. Emil Deac, paroh în Supurul-de-Sus.

3. Ioan Silviu Selăgian, paroh în Andrid.

Pentru odihna sufletelelor acestor confrați repaoșați în Domnul fiecare preot diecezan, conform Circularului No. 1552/1925, este dator să celebreze, pentru toți împreună, trei sf. Liturghii.

Oradea, 14 Februarie 1938.

No. 663/1938.

Schimbări în numirile și arondarea parohiilor.

Parohia Ortelec, după ce acea comună a fost unită cu orașul Zălau, se numește Zălau Ortelec și poșta o are în Zălau.

Parohia Hotoan dela protopopiatul Ierului a fost trecută la protopopiatul Tășnadului.

Parohia Ghenetea dela protopopiatul Tășnadului a fost trecută la protopopiatul Mărghitei.

Oradea, 14 Februarie 1938.

No. 668/1938.

Istoria creștinismului antic.

Am simțit cu toții lipsa mare a unei istorii bisericesti atât pentru a le servi de manual tinerilor clerici studenți ai Academiiilor noastre teologice, cât și pentru a le servi preoților și intelectualilor noștri ca izvor de documentare în cunoașterea istoriei instituției divine și creiatoare a civilizației umane, care este Biserica. De aceea având convingerea, că facem ceva foarte folositor, am dat concursul Nostru, ca Istoria Universală a Bisericii Creștine precum și istoria particulară a Bisericii române unite scrise de cel mai competent în materie de istorie bisericească, d-l Dr. Zenovie Păclișanu, membru corespondent al Academiei Române, să se poată tipări. Din lucrarea, ce formează rodul studiilor aprofundate de o viață întreagă a acestui neobosit și priceput cercetător al trecutului, a apărut volumul I. sub titlul »Istoria Creștinismului antic«, urmând ca în curând să apară și celelalte volume din Istoria Universală a Bisericii și al patrulea volum cu Istoria Bisericii române unite.

Numele și renumele autorului este destulă recomandare pentru lucrarea sa. Din partea Noastră, care am sprijinit tipărirea, facem apel către Ven. Cler, ca să sprijinească această lucrare cumpărându-o pentru sine și recomandându-o și intelectualilor din parohiile lor.

Deodată aprobăm, ca atât volumul deja apărut, cât și volumele ce vor urma, să fie cumpărate și din casele bisericesti pentru bibliotecile parohiale.

Prețul volumului I, care se poate comanda dela Seminarul nostru teologic din Oradea, e 200 Lei.

Oradea, 14 Februarie 1938.

Concurs pentru post de cantor.

Pentru complenirea postului de cantor din Parohia Cățelul, protopopiatul Zălaului se publică concurs pe data de 6 Martie.

Retribuțiuni :

1. 4 jugăre pământ arător.

2. stolele îndatinate.

— **Agru la Drighiu.** Cu ocazia celei de a 19-a aniversare a Unirii Ardealului cu Patria-Mamă, Organizația Agrului din parohia Drighiu, a aranjat în ziua de 1 Dec. a. c. o preafrumoasă și înălțătoare serbare cu caracter religios și mai ales național. Programul s'a desfășurat în sala școlii primare, în fața unei asistențe foarte numeroase.

După Te-Deum, începe programul cu Imnul Regal, executat de corul școlii. În cadrul programului Păr. Ștefan Sabo, parohul comunei ține o frumoasă conferință despre secta pocăiților, arătând pericolul ce-l prezintă atât pentru Biserica cât și pentru Stat.

Nu putem trece sub tăcere înălțătoarea Cuvântare ocazională, rostită de D-l Tătar, directorul școlii, care a arătat însemnătatea zilei de 1 Dec., evocând luptele și jertfele pentru împlinirea idealului național. Bogatul program se desfășoară apoi într'o plăcută variație de cântece naționale și recitări, executate cu mult elan tineresc de elevii școlii. La această serbare, evocatoare de duioase amintiri, credincioșii comunei, în frunte cu intelectualii, au răspuns peste așteptări, venind cu toții, ca dimpreună cu iubitele lor odrasle să aducă Patriei prinosul lor de recunoștință.

Carte de mărturie

a clerului român unit din eparhia de Oradea, întrunit în sinod în orașul de reședință la 14. I. 1938, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de episcopat al I. P. S. Sale Valeriu Traian Frențiu

Urmând luminoasa pildă a înaintașilor ei, preoșimea română unită din eparhia de Oradea întrunită în sinod eparhial la 25 de ani de episcopat al chiriarhului ei, ține să aducă la cunoștința celor în drept următoarele:

Deși așezată la gurile celui mai însemnat fluviu din Europa, acolo unde Apusul se întâlnește cu Răsăritul apropiat, totuși Dacia aceasta — în calea tuturor răutăților, vorba cronicarului — are, din când în când norocul de a fi bine povățuită și îndrumată, potrivit cu firea și menirea ei de țară neo-latină.

Astfel creștinarea ei se face, precum e cunoscut, în zodia latinității. Misionarii Romei propovăduesc Daco-Romanilor evanghelia lui Cristos. Limba românească e mărturie vie despre aceasta. Intre acești misionari cel mai cunoscut — proslăvit în poeme de poetul creștin S. Paulinus de Nola — este S. Nichita din Remesiana [S. Nicetas Remesianus], apostolul Romanilor, socotit de cercetătorii mai noi ca izvoditorul cunoscutului imn de laudă al Bisericii latine: „Te Deum laudamus“.

Intre vechii scriitori creștini de obârșie daco-scitică este și Ioan Cassian, ucenicul și prietenul S. Ioan Gură de Aur, statornicit mai pe urmă în Marsilia Franței, cunoscut în aceste părți ca ctitor de mănăstiri.

Ei bine, acest Ioan Cassian, scriind o carte împotriva eresiarhului Nestorie despre întruparea lui Cristos, între altele zice: „Iar dacă vrei pe cineva mai cu trecere, . . . să întrebăm nu pe un copilăș începător, a cărui învățătură încă nu e încheată, nici pe o femeie, a cărei credință ar fi poate la începuturile ei, ci pe cel mai mare, ucenic între ucenici, dascăl între dascăli, ocârmuitor al Bisericii Romane, verhovnic al credinței și al preoșiei. Spune-ne, așa dară, spune-ne, te rugăm, verhovnice al apostolilor, Petre, spune-ne cum trebuie să creadă bisericile în Dumnezeu? Căci cu dreptate este ca tu, cel învățat de Domnul, să ne înveți pe noi, și tu, căruia ți s'au dat cheile, să ne deschizi ușa“. (De incarn. Christi contra Nestorium, l. III c. 12).

Intrebând, la rândul nostru, pe verhovnicul apostolilor de astăzi, pe urmașul în scaunul de la Roma al S. Petru, Preafericitul părinte Papa Pius XI de acum, în enciclica „Mit brennender Sorge“ ne învață următoarele:

„Credința în Biserică“ — sunt cuvintele S.

Părinte — „nu se va păstra curată și nestrictă, dacă nu se va sprijini pe credința în înfăietatea episcopului Romei. În aceeași clipă, în care Petru, luând înaintea celorlalți apostoli și ucenici, își mărturisi credința în Cristos, fiul lui Dumnezeu cel viu, l-a vestit de întemeierea Bisericii Sale, a unicei Sale Biserici, pe Petru, pe stâncă (Mt. 16, 18); a fost răspunsul lui Cristos, care l-a răsplătit pentru credința sa și pentru că a mărturisit-o. Credința în Cristos, în Biserică, în Papalitate, stau deci, în sfântă legătură de interdependență. O autoritate adevărată și legală e, înainte de toate, un chiag de unitate, un izvor de lărie, o apărare împotriva căderii și a fărâmișării, o cheazășie pentru viitor. Și aceasta se adeverește în înțelesul cel mai înalt și mai nobil unde, cum e cazul Bisericii, autoritatea mai are făgăduiță asistența cea mai presus de fire a S. Spirit și ajutorul Lui cel nebiruit. Dacă oameni, cari nici prin credința în Cristos nu sunt una, vă amăgesc cu o biserică națională germană, să știți că aceasta nu este altceva decât tăgăduirea unicei Biserici a lui Cristos, o vădită apostasie dela porunca lui Cristos de a creștina toată lumea, lucru pe care numai o Biserică Universală îl poate face. Desvoltarea istorică a altor biserici naționale, înțepenirea lor spirituală, innăbușirea și robirea lor de către puterile lumesti ne arată uluitoarea stârpiciune ce lovește cu nedesmințită siguranță orice mlădiță ruptă din vița de vie a Bisericii. Cine dela început se împotrivesc cu trezie și hotărîre la asemenea rălăciri, face un serviciu nu numai credinței curate ci și sănătății și vitalității poporului său“. (Pius XI, Mit brennender Sorge în *L'Osservatore Romano*, 22—23. 3. 1937).

De Papa dela Roma, urmașul S. Petru, locjuitorul Domnului pe pământ, ne leagă o întreită legătură: de învățătură, de rugăciune, de binefaceri.

Cum ne leagă învățătura creștinească de Papa, am văzut ceva mai înainte, ajutați de Ioan Cassian, și ne-o spune lămurit însuși Domnul Cristos, când pentru Petru se roagă în chip cu totul deosebit ca credința lui nici când să nu scadă și el, în orice vreme, să fie în stare a întări pe frații săi (Lc, 22, 32).

Rugăciunile ce zilnic se înalță la altarul Domnului pentru mai marii noștri bisericesti și lumesti și, în fruntea tuturor, pentru Preafericitul Părinte Papa, sunt în de obște cunos-

cute. Nu e eclenie mai de seamă nu numai la liturghie, ci și la alte slujbe bisericești, din care să lipsească numele lui. Pe el îl pomenim mai întâiu, la eșirea cu darurile, și tot pentru el ne rugăm mai întâiu, apoi pentru ceilalți chiriarhi ai noștri, când, după infricoșata clipă a prefacerii, adică a „transsubstanțiatiei“, cerem ca Dumnezeu să ni-l țină întreg, cinstit, sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului Său.

Iar binefacerile? Cine le-ar putea înșira după vrednicie pe toate? Mai este astăzi om de seamă care să nu știe că unirea religioasă a Românilor cu Roma este cel mai mare bine din tot trecutul lor de 19 veacuri? Nu datează de atunci mai cu seamă renașterea națională a acestui neam? Nu este anul 1700 epocal, în istoria Românilor de pretutindeni? Nu s'a recunoscut de cei chemați că dela Blaj a răsărit soarele Românilor? N'a fost numit Blajul „mica Romă“, iar Biserica unită „Sionul“, „Betleemul“, „Ierusalimul“, „izvorul de apă vie“, „cetatea culturală“, „Oxfordul“, „răsadnița de școli și de naționalism neprihănit“ a neamului românesc? Oare nu papii sunt, în urma urmelor, pricina tuturor acestor binefaceri? Nu Clemente XI întemeiază episcopia Făgărașului la 1721 prin bulla „Rationi congruit“? Nu e Pius VI ctitorul eparhiei de Oradea prin bulla sa „Indefessum“ (6. 6. 1777)? Nu e provincia bisericească de Alba-Iulia și Făgăraș, constătoare din arhiepiscopia cu același nume, dar cu reședința în Blaj, din episcopia de Oradea și din nou înființatele episcopii de Gherla și Lugoj, cu limbă liturgică românească, nepieritoarea faptă a Papii Pius IX, prin bulla sa „Ecclesiam Christ“ (18. 11. 1853)? Și în ce cuvinte ar trebui să arătăm binefacerile actualului S. Părinte? Nu este el cea mai măreață figură de ctitor pe care o cunoaște istoria bisericească a Românilor? Nu de numele lui se leagă institutul recunoștinței și școala normală de băieți din Blaj, catedrala și reședința episcopiei române unite din Cluj și noua episcopie a Maramureșului cu reședința la Baia-Mare? Nu lui, înaintea tuturor, avem să-i mulțumim încheierea concordatului, această solemnă recunoaștere a granițelor de astăzi ale României, făcută în numele a patru sute de milioane de suflete, și care asigură viitoarea dezvoltare a Bisericii catolice în această țară? Și cine mai mult decât el e îngrijat de viitorul acestei Biserici? Nu el a zidit, cu toată a lui cheltuială în Roma, pe Gianicolo, strălucitul colegiu românesc ce pururea îi va purta cu fală și cu recunoștință numele

de „Collegio Pio Romeno“, precum și biserica de lângă acest colegiu? Și, în dorința sa de a face cât mai mult bine, oare n'a dublat el numărul burselor din acest colegiu, ca să poată beneficia un număr cât mai mare de tineri și să avem cu timpul preoți de elită nu numai în jurul scaunelor vlădicești, ci ori unde va cere nevoia? Cu câtă dragoste părintească n'ar îmbrățișa el pe toți Românii și ce loc de cinste nu le-ar face el în marea familie a popoarelor latine, acolo unde se cuvine să se găsească această nație neo-latină și bisericește, adică între Italiani, Francezi, Belgieni, Portughezi și Spanioli, nu între Greci, Sârbi și Bulgari — ca de Rușii „bezbojnici“ (fără Dumnezeu) să nu vorbim — fiindcă nu avem cu ei nici o înrudire culturală?!

Cât e de măreață figura acestui papă, adevărat „pontifex rerum omnium“, care cu o uimitoare luciditate, cu o neasemuită energie, cu un simț deosebit de ascuțit pentru nevoile de astăzi, abordează toate problemele, aruncând asupra fiecăreia strălucitoarea lumină a minții și puternica pecete a voinței sale! Cât e de minunat moșneagul acesta, trecut de 80 de ani care, stăpânind slăbiciunile bătrânețelor și atacurile boalei, cu mână sigură ține cârma Bisericii și ne dă pilda unei vieți cum numai la Sfinți se poate găsi! N'a binecuvântat el mai nou, în fața Eminentelor Lor, cardinalii Verdier al Parisului și Gerlier al Lyonului, pe Dumnezeu pentru că a pierdut somnul și, în golul, în austeră tăcere a lungilor sale nopți, el are răgaz să mediteze mai adânc lecțiile ce are să le dea lumii?

Dacă mireni noștri luminați, atunci când li s'a pus la încercare credința lor religioasă, au declarat, ca cei din Târgul-Mureșului în 1924, că unirea cu Roma e atât de trebuincioasă pentru Români, încât, dacă această unire nu s'ar fi făcut la 1700, ea ar trebui neapărat să se facă astăzi, — ce să zicem noi, preoții, părinții lor sufletești? Zice-vom cu S. Pavel, apostolul neamurilor (Rom. 8, 35-39): Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Cristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? . . . Căci suntem bine încredințați că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncimea, nici o altă faptură nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea care este în Isus Cristos Domnul nostru, precum și în S. Părinte dela Roma, locțiitorul Său pe pământ.

În urmărire, care preot, care credincios, știind toate acestea, nu se va ruga din tot adâncul sufletului său: ca bunul Dumnezeu să-l țină încă întru lungime de zile și, fără să voim a

pune milei Celui de Sus vreo stavilă, să-l învrednicească a ajunge anii lui Petru, adică cel puțin 25 de ani de pontificat?!
Dă Doamne!

La aniversarea încoronării S. Părinte

Aniversarea încoronării S. Părinte e totdeauna prilej bine venit de a ne cugeta ceva mai adânc la rostul primatului papal în viața Bisericii.

Acest rost începe să fie tot mai vădit și pentru frații noștri disidenți.

„Știi ce țin eu despre papalitate?” întreba nu de mult vestitul scriitor protestant Schelling. — „Eu țin despre papalitate că, fără de ea, creștinismul de mult s'ar fi stins de pe fața pământului”. Și scriitorul protestant are dreptate. Istoria Bisericii stă mărturie.

Chiar în vulcanicele frământări de astăzi glasul verhovnicului apostolilor e cel mai ascultat și mai urmat. Ocupându-se în revista YMCA secția rusă din Paris: „Novy Grad” (1931) de enciclica „Quadragesimo anno” a actualului S. Părinte, G. Fedotov scrie: „lumea ascultă cu atențiune cuvintele ce vin dela șeful creștinismului catolic. Pentru milioanele de catolici, cuvintele sale sunt marcate de infailibilitate dogmatică. Necatolicii și chiar necreștinii sunt obișnuși să audă prin Roma glasul conștiinței, mai presus de antagonismele națiunilor și claselor care desbină lumea contemporană. Această importanță a Romei, ca drept judecător în chestiunile Europei și ale lumii a crescut în deosebi după războiu, atunci când bisericile locale erau târâte în vâltoarea patimilor naționale”.

Chiar și la noi Români, unde înfăptuirea idealului național a pricinuit multe dislocări neașteptate și a ameșit cu fumul ușor al biruinței o mulțime de fărâcușe, încă se aude din când în când câte un glas de om chibzuit și cuminte. Ocupându-se de „Columnne în naosul Bisericii Universale: S. Apostol Petru”, în *Convorbiri Literare* (București, Iunie 1934), distinsul scriitor Gala Galaction, între altele scrie: „Personalitatea lui Petru — pentru ochii imparțiali și pentru inima arzătoare creștină — se îmbracă într-o dublă maiestate: într'aceea pe care i-o dăruiește istoria evanghelică și al doilea aceea pe care i-o conferă splendida cascadă a veacurilor creștine. — Personalitatea lui Petru subjugă de admirație ca acei pilastri din catedrale, pe cari îi privești cum cresc spre bolțile cu apoteoze și le vezi și soclul și mândrul capitel — dar mijlocul dispăre în nouri de tămâie, risipiți în catedrală. — Cunoaștem începuturile de pe Tiberiada, cunoaștem apoteoza din ciroul lui Neron și cunoaștem precis și epistolele lui Petru cele scrise din Roma — Babilon; nu cunoaștem, însă, mijlocul columnei cel ascuns în nouri de legendă și de slavă!”

Dacă așa vorbesc frații noștri despărțiți pentru moment despre marele Invățător și Păstor al turmei Domnului, deși ei îl cunosc numai de departe, aruncând din când în când câte o privire de simplă curiositate, dacă nu de bănuitoare neîncredere, ce să zicem noi, fiii lui iubiți, cari zi și noapte — de un timp încoace mai ales noaptea — suntem obiectul

de predilecție al grijilor și rugăciunilor lui apostolice? Nu suntem noi, ca și Eminența Sa cardinalul, de curând creat, Pizzardo, martorii cei mai apropiați „la ascensiunile continue ale sufletului său prin unirea tot mai intimă cu adorabila Inimă a Mântuitorului, fiind de atâtea ori privitorii asistenței văzute pe care Isus Cristos o acordă locțiitorului Său pe pământ”?

Și nu suntem noi, Români, obligați în conștiință, ca și celălalt cardinal nou creat, Em. Sa Gerlier, arhiepiscopul de Lyon, să recunoaștem și să mărturisim că tot ce avem și tot ce suntem ca neam, neolatin, scos din nefasta influență a slavonismului și bizantinismului ucigător de suflete, datorim Școlii Ardelene, în urma urmelor o creațiune indirectă a Sfântului Scaun.

De aceea, dacă totdeauna, mai ales la asemenea ocazii, trebuie să ne avertizăm credincioșii de proorocii mincinoși cari se înșală și îi înșală și să le zicem: Oameni buni, luați aminte! Fără religia catolică nu există adevăr; fără Papa nu puteți fi catolici. Preoții, episcopii noștri, ne unesc cu Papa, iar acesta cu Dumnezeu!

P. Ioan Georgescu

50 de ani dela moartea S. Ioan Bosco

La 31 Ianuarie 1938 s'a împlinit o jumătate de veac dela moartea S. Ioan Bosco, fondatorul Congregației Salesiene. Venind în ziua următoare pâr Iesuit Franco să vadă pe P. Durando din capitulul Salesian i a spus: »Vin să mă bucur cu voi; voi aveți de acum un stânt în rai». Atingându-se în ziua următoare (2 Februarie) o călugăriță bolnavă de o boală de ochi incurabilă, de sicriul cu moaștele sfântului, s'a tămaduit numaidecât. — Cu acest prilej, amintim câteva din vorbele lui din urmă. La 24 Ianuarie 1888, după vizita ce-i face cardinalul Richard al Parisului, Bosco cade bolnav la pat. Așezându-i-se perinile bine ca să se poată odihni, când să așipească tresare zicând: »Aleargă, aleargă repede în ajutorul copiilor; Maică Prea Sfântă, ajută-i . . . Maică, maică . . . « Deșteptându-se întrebă: »Unde suntem? Ce fac copiii noștri? « Fiindu-i sete, un călugăr salesian și de al său i-a dat un pahar de apă minerală de Seltz. A refuzat-o sub cuvânt că e prea scumpă. A trebuit ca alți doi să vină să-i spună ce ieftină a fost, ca s'o primească. Când înainte de a muri și-a dat punga cu cei din urmă bănuți lui Don Rua, ca să nu se găsească la el nimic în ceasul morții, e în deajuns de cunoscut. Întrebându-l alți fii sufletesc al său P. Sala, dacă are dureri, el răspunde: »Toate trec, va trece și asta!» — Ce ași putea face pentru D-ta? « — »Să te rogi!» Și au început să se roage amândoi. Întrebându-l mai apoi același ucenic

dacă nu se simte fericit la gândul că a făcut atâta bine? Moribundul răspunse: »Da, eu am făcut toate acestea pentru Dumnezeu . . . S'ar fi putut face și mai mult . . . Fiii mei vor face . . . Congregația noastră e în mâinile lui Dumnezeu și în paza Mariei«. Toată smerenia lui Bosco e în aceste cuvinte. Tot lui Don Rua îi spuse: »Fă-te iubit!« Lui Don Bonetti, pe care-l avea tare drag, îi zise: »Spune copiilor că-i aștept în rai.« Precum când se retrag apele mari se văd adâncimile alviilor, tot așa din aceste câteva cuvinte și fapte ale unui ales a lui Dumnezeu se vede toată smerenia și dragostea lui uimitoare.

CRONICI

† Căpitanul Vasile Șimon.

În dimineața zilei de 27 Ianuarie a. c. s'a stins din viață, în Spitalul Județean din Oradea, căpitanul în retragere, Vasile Șimon, după o boală lungă și grea, suportată cu multă resemnare și seninătate, în cursul căreia s'a împărtășit în repetate rânduri cu sf. Taine. Avea 69 de ani. Născut în comuna Pomi, jud. Satu-Mare, din familie țărănească, la vârsta de 21 ani este înregimentat în garnizoana capitalei imperiale din Viena. Flăcăul cu trupul și sufletul oțelit în viața austeră dela țară, de o punctualitate și disciplină exemplară, câștigă numaidecât simpatia tuturor. La îndemnul unui alt ostaș, de sigur intelectual, care observă din vreme calitățile lui alese, făcu clasele inferioare, ca apoi să poată intra în garda imperială. Lucru nu prea ușor, mai ales pentru un străin. Cu prilejul vizitei pe care o făcu Regele Carol I al României împăratului Franz Iosef, luă cunoștință de acest brav ostaș român și-l distinse cu o decorație românească. În Viena avu prilejul să cunoască mulți fruntași de-ai vieții noastre politice de azi, cari pe atunci își făceau studiile la universitatea de acolo. Tot aici îl cunoscă tânărul preot Valeriu Traian Frențiu, pe vremea aceea student în institutul s. Augustin, astăzi episcop de Oradea, care rămase edificat de ostașul român ce cu atâta evlavie se angajă să facă pe cantorul la slujbele pe cari tânărul preot le făcea pentru Românii ce petreceau în Viena. La stăruințele acestuia făcu, în particular, școala normală luând capacitatea de învățător, iar mai apoi făcu diferența de liceu și luă bacalaureatul. În 1918 trecu în armata română unde avansă, în scurt timp, până la gradul de căpitan, trecând apoi la pensie. Șapte ani de vreme ocupă postul de administrator al Seminarului nostru, achitându-se cu atâta conștiinciozitate și probitate, încât a câștigat admirația și stima celor ce l-au cunoscut. În anii din urmă se retrage și din acest loc, ca să dea trupului odihnă, iar sufletului să-i asigure liniștea zilelor din urmă. Moartea l-a aflat deplin pregătit și cu conștiința împăcată.

Cu el dispăre un om de caracter, un creștin convins, de o simplitate sfântă și de o probitate rară, și un brav ostaș.

Dumnezeu să-i facă parte cu drepții!

† **Todorica Sălăgian născ. Radu**, a trecut în lumea drepților în seara zilei de 28 Ianuarie a. c. în Teiuș, după o scurtă și grea suferință, în vârsta de 63 ani și după o viață muncită din greu, binefăcând tuturor cari i-au călcat pragul. În mormântarea s'a făcut la 30 Ianuarie, fiind așezată în cavoul familiar din Rădești, unde așteaptă învierea de obște alături de Părinții și Frații săi, neuitatul episcop Demetriu și prepozitul Iacob Radu. — Păr. profesor Ion Teiușanu dela liceul nostru din Beiuș, căruia și pe aceasta cale îi transmitem condoleanțele noastre sincere, pierde în răposata pe scumpa sa mamă.

Aibă parte cu drepții!

— **Serbarea „Decalogului“**. Harnicii corespondenți pentru Ardeal ai revistei »Decalogul«, d-nii S. Turdean și A. Cinca, în ziua de 19 Dec. 1937, sub patronajul I. P. S. S. Dr. Valeriu Tr. Frențiu, au aranjat o serbare de Crăciun, precedată de o conferință asupra presei creștine, rostită de D-l av. A. Cinca.

D-l Cinca în conferința D-sale relevă rolul și puterea de purificare a presei creștine, în ideologia și ziaristica unei țări.

Conduc de astfel de sentimente, Decalogul revistă de gândire și inimă românească, luptă în primele rânduri pentru acest scop.

Puterea acestei reviste, condusă de tineri plini de foc creștinesc, rezidă în sufletul fiecărui creștin ce o sprijinește. Va fi mai mare, cu cât mai multe astfel de suflete o vor sprijini.

Se desfășoară apoi programul festiv. Primele puncte sunt muzicale. Se remarcă baritonul I. Chioran. Terminându-se punctele muzicale, urmează piesa »Crăciunul Orfanilor« în 2 acte, executată de tineri avocați și studenți din Oradea. Scenele se desfășoară într-o atmosferă tainică, în timp ce dulci melodii de colinzi (corul Teologilor) picură în suflete Crăciunul. Serbarea se sfârșește cu Imnul Regal.

E de notat — și ne bucură — că sub auspiciile acestei tinere reviste, se aranjează serbări foarte frumoase, animate de cele mai curate simțeminte creștinești. De data aceasta serbarea a fost dată în folosul și spre mângâierea săracilor. E foarte regretabil, însă, că publicul orădan răspunde acestor fel de chemări cu un »nu prea mare număr«.

— **Cunună eternă**. În amintirea mult regretatei Dșoare Lucreția Frențiu, în loc de flori au donat pentru Reuniunea »Sf. Maria« a Femeilor Române Unite din Oradea: Dl. Dr. Vasile Bleda 500 lei, Dl. Nichita Farcu 500 Lei, Reuniunea »Sf. Maria« din Cluj 500 lei, Dl. Ioan Mezey 500 lei, Dna Chirvai 500 lei, Dna Dr. Păcală 200 lei, Dna Tarța 200 lei. Pe lista membrilor Reuniunii 3400 lei, pentru cari sume Reuniunea aduce cele mai vii mulțumiri. Lista rămâne deschisă, sumele se depun la Banca Unirea. Suma depusă va forma o fundațiune, care va purta numele defunctei.